

Revista de Girona

•Narcís-Jordi Aragó•

PRESENCIA

Nº 314 A5o VII
17 Julib 1971
precio: 10 pessetas

SATCHMO, EL REI, REPOSA

**Mort i resurrecció
de PRESENCIA**

(1971-1974)

Perón detia que no era pas necessari d'instaurar la censura prèvia, que era una cosa molt llejta, perquè si un diari molestava gaire el règim sempre hi havia als seus locals alguna canonada que va reunir les condicions sanitàries obligades per la llei.

Joan GOMIS
Memòries cíviques (1950-75)

La frase que encapçala aquest treball serveix a la perfecció per explicar la història de la desaparició forçada de **PRESENCIA** des del juliol de 1971 fins a l'abril de 1974, a causa de la

cancel·lació del setmanari que el govern franquista va decretar i que el Tribunal Suprem va revocar i declarar nul·la al cap de dos anys i mig. En la tramitació i en la preparació d'aquest càstig, els seus executors van amagar en tot moment les motivacions polítiques que el provocaven i es van emparar només en raons burocràtiques i administratives, molt properes a l'exemple de les canonades sense condicions sanitàries a què al·ludia el general

Perón. Intentarem resumir els punts més rellevants d'aquest episodi complex, singular i revelador, de la història de la premsa catalana sota el règim del general Franco.

EL COMENÇAMENT DE LA FI

Després de sis anys de figurar Manuel Bonmatí Romaguera com a editor únic del setmanari que havia fundat, es va constituir una societat anònima que va assumir la propietat de l'empresa i que, en compliment de la llei, va demanar i obtenir la seva inscripció com a entitat editora en l'obligat Registre d'Empreses Periodístiques del ministeri d'Información y Turismo. El ministeri va resoldre a favor de la inscripció sol·licitada amb data 9 de gener de 1971, però aquest va ser, en realitat, el començament de la fi.

Amb l'excusa de comprovar si les dades facilitades en la petició d'inscripció coincidien amb la realitat, el ministre va ordenar

gairebé immediatament, amb data 2 de març de 1971, una inspecció que va tenir lloc a la seu de la revista, al carrer Anselm Clavé, 10, 2n, de Girona, de l'11 al 15 del mateix mes. El resultat del tràmit va ser normal: la comparació de la realitat amb les dades aportades va demostrar que totes eren correctes i que «la plantilla de redacció no ha experimentado variación alguna con respecto a la que figura en la inscripción». La redacció en qüestió estava formada per Narcís-Jordi Aragó com a director, i per Pere Madrenys i Manuel Bonmatí com a redactors. La darretra nòmina que constava com a satisfeta era la següent: director, 22.220 pessetes. redactors, 7.400 pessetes cadascun. La retribució

*Amb Alfredo Sánchez Bella al capdavant del Ministeri d'Informació i Turisme, **PRESENCIA** va ser eliminada del Registre d'Empreses Periodístiques.*

d'aquests dos últims era la fixada en sengles contractes de treball. El contracte amb el director era de prestació de serveis. Uns i altre s'havien estès només per imperatiu legal, però ni el director ni els redactors no cobraven res pel seu treball, perquè així ho havien convingut expressament, ja que la situació econòmica de l'empresa no permetia altra cosa. Es tractava d'una feina de les que ara es coneixen com a voluntariat.

LA INSPECCIÓ DE TREBALL

Aquest fet va ser precisament la «canonada sense condicions sanitàries» que l'Administració va trobar per justificar el tancament

de la revista. En coincidència de dates amb la inspecció del ministeri de Información y Turismo, però amb aparent independència d'aquella, els dies 13 al 15 del mateix mes de març va practicar-se a la seu de **PRESENCIA** una altra inspecció, ordenada pel ministeri de Treball. (Cal no oblidar que el governador civil de Girona, Victorino Anguera Samsó, era, de professió, inspector de Treball i, com a tal, coneixia a fons els mecanismes i les possibilitats d'actuació d'aquest departament).

L'acta de la inspecció, practicada per la delegació provincial, va revelar que s'havien infringit una sèrie de disposicions vigents, «por no haber afiliado ni cotizado en el Régimen de

*Seguridad Social por los trabajadores a su servicio» esmentats en les dades d'inscripció en el Registre i comprovats com a existents en la inspecció del MIT. Efectivament, la societat **PRESENCIA**, SA no havia regularitzat fins aquell moment la situació d'uns treballadors que la norma exigia que existissin, però que a la pràctica no tenien la condició de tals, ja que*

havien renunciat a rebre cap mena de remuneració. Per això els inspectors de Treball no van poder trobar ni «datos o documentos justificativos de percepción de haberes» constància que s'haguessin confeccionat els rebuts de salaris. L'argument de l'empresa en el recurs va ser que la plantilla formava part d'un pla de treball amb dades obligades per legalitzar la inscripció en el Registre, però que s'hauria de contractar a partir de la referida inscripció, confirmada pel MIT feia ben pocs dies.

La sanció imposada pel delegat provincial de Treball, José Luis Muñoz Selma, va ser de 20.504 pessetes. Recorreguda per l'empresa, va ser rebaixada a 10.000 pessetes per disposició del 24 d'agost, en acceptació parcial dels arguments invocats, perquè, de fet, no s'havia comprovat «la efectiva prestación laboral de las personas que se mencionan en el acta, excepto la del director de la publicación, cuya prestación es evidente al aparecer su nombre en las ediciones publicadas». (La revista, en aquella data, ja era tancada).

LA RESOLUCIÓN DEL MINISTERIO

Aquest muntatge estrictament administratiu és el que va permetre arribar a la decisió política final. En efecte, el 21 de maig de 1971, el director general de Premsa, Alejandro Fernández Sordo, va dictar una disposició segons la qual les irregularitats detectades en relació a la situació del personal de redacció del setmanari podien constituir un dels supòsits que l'article 29 de la Llei de Premsa i Impremta considerava com a causa de cancel·lació de la inscripció en el Registre d'Empreses Periodístiques.

Presentat per l'empresa l'escrit d'al·legacions dintre del termini pertinent, el director general va dictar la resolució de 13 de juliol, notificada personalment al president del Consell d'Administració de **PRESENCIA**, SA, Enric Bonmatí Boxa, pel delegat a Girona del MIT, Félix Ayala Viguera, amb data de 20 de juliol. Resulta impossible resumir aquí els seus catorze folis a un sol espai, mostra antològica de barroquisme burocràtic, tot plegat per acabar dient que «se evidencia claramente en la publicación periódica **PRESENCIA** la inexistencia de una plantilla de redacción, organizada y ajustada a las normas legales en vigor, lo que representa una manifiesta inexactitud entre los datos aportados por la empresa editora al Registro de Empresas Periodísticas y la realidad objetiva de la actividad editorial de dicha empresa». El director general decretava la cancel·lació de la inscripció vigent, perquè l'article 29 de la Llei determinava aquesta mesura «cuando no se proporcionen todos los datos que hayan de ser objeto de la inscripción o éstos no sean exactos». Des d'aquell mateix moment, l'editora quedava sense cobertura legal i el setmanari no podia sortir al carrer.

L'ACORD DEL CONSELL DE MINISTRES

L'empresa va interposar recurs d'alçada contra aquesta resolució davant del Consell de Ministres, a través d'un escrit de sis al·legacions. Les cinc primeres, per mantenir el joc de l'Administració, eren també estrictament tècniques. Només la sisena i última

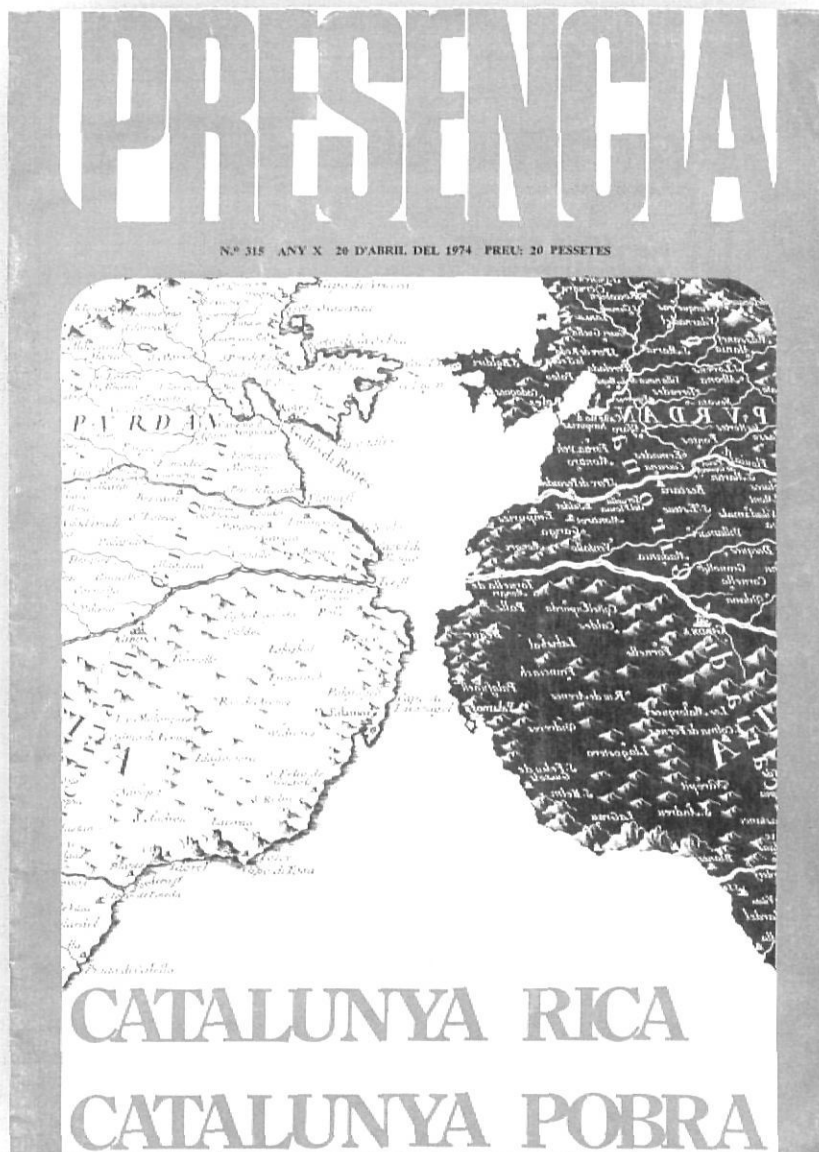
las libertades que en la misma se proclaman. La grave trascendencia de una medida definitiva e inmediatamente ejecutiva como es la cancelación hace que la misma deba ser aplicada con todas las cautelas y restricciones y solamente en casos de flagrante contradicción entre lo inscrito y lo real. Si las meras irregularidades, mínimas y además subsanadas, e incluso sancionadas ya por otro cauce, pueden equipararse a las «inexactitudes» del precepto en cuestión, deberemos temer por la supervivencia de casi todas las publicaciones españolas y estableceremos una increíble discriminación entre las empresas periódicas y cualquier otro tipo de empresas e industrias cuya existencia no se ve amenazada por un precepto de este tipo, sin parangón en ninguna otra reglamentación española vigente».

El director general de Premsa, en un altre escrit interminable de divuit folis a un sol espai, adreçat al cap de la Unitat Central de Recursos del seu mateix ministeri, va contestar aquesta al·legació de l'empresa amb les consideracions següents:

«En cuanto al panorama apocalíptico que la Empresa recurrente prevé para las editoras de publicaciones periódicas, por la aplicación rígida de unas normas sancionadoras, tan solo cabe recordar que cuando el

artículo 29 de la Ley de Prensa e Imprenta establece las causas que pueden motivar la denegación de inscripción en el Registro de Empresas Periodísticas o la cancelación de una inscripción existente, está contemplando precisamente la vigencia de esa seguridad y libertad que el recurrente considera amenazadas.

No se trata, en modo alguno, del «sumum ius, summa injuria», como parece dar a entender dicha Empresa al calificar de «mínimas» las irregularidades cometidas por la misma; ni tampoco cabe, en consecuencia, distinguir entre las causas previstas en el artículo 29, las aparente-

Entre el número 314 (de la pàgina 77) i aquest número 315 van transcorrer dos anys i nou mesos.

introduïa, molt discretament, alguna consideració d'un altre ordre:

«Estima el recurrente que no estará de más una leve reflexión final: Si prosperara la aplicación del art. 29 en la forma en que ha sido utilizado en este caso, bien podríamos afirmar que dicho precepto es un caballo de Troya a través del cual se introducen en la Ley los enemigos de

mente importants de las aparentemente menos importantes. Son, en definitiva, factores sustanciales cuya inexistencia o alteración pueden, por sí solos, constituir un atentado a los principios de libertad y seguridad jurídica, que informan la totalidad del vigente ordenamiento legal sobre la materia».

Finalment, el dia 5 de novembre de 1971, el Consell de Ministres va desestimar en totes les seves parts el recurs interposat i va confirmar íntegrament la resolució del director general de 13 de juliol. La proposta de resolució elevada al Consell de Ministres anava signada personalment pel ministre, Alfredo Sánchez Bella, i la resolució del Consell de Ministres també, perquè Sánchez Bella era alhora ministre secretari del Consell.

EL RECURS I LA SENTÈNCIA DEL SUPREM

Ja no quedava altre camí que recórrer al Tribunal Suprem mitjançant l'oportú recurs contenciós-administratiu. PRESENCIA, SA el va interposar sota la direcció de l'advocat Ramon Congost i Horta, degà del Col·legi d'Advocats de Girona. Dels fets de la demanda caldria destacar-ne, potser, el setè i últim:

«No existe ninguna inexactitud que justifique la cancelación de la inscripción de PRESENCIA, SA en el Registro de Empresas Periodísticas. Pero, incluso en el negado supuesto de existir la inexactitud alegada, su escasa entidad la haría enormemente desproporcionada con la fatal consecuencia de cancelación a que se llega por estricta aplicación del artículo 29 de la Ley de Prensa. Tan rigurosa aplicación de la Ley por el simple y leve retraso en el cumplimiento de una ley laboral que tuvo ya adecuada sanción por el organismo competente, nos podría incluso hacer sospechar si, para decretar la cancelación de que se trata, han existido otros motivos que ciertamente no aparecen en el ámbito administrativo del expediente que aquí se examina».

Recordava el recurs que, amb motiu de la cancel·lació de la inscripció del diari Madrid, un grup de Procuradores en Cortes

de representació familiar havia mostrat la seva preocupació pel fet que «la Administración, por otros cauces distintos a los que marca

el artículo 2º de la Ley de Prensa, puede llegar a los mismos objetivos». Els Procuradors havien trobat perillós «que, en base a requisitos formales de inscripción registral, puedan modificarse los postulados esenciales de la seguridad jurídica y el respeto a los derechos adquiridos», i és a partir d'aquí que l'empresa PRESENCIA, SA formulava la seva última apel·lació:

«Es en defensa de esta seguridad jurídica que este Alto Tribunal deberá valorar y ponderar, sentando al efecto su decisiva jurisprudencia, el verdadero sentido y alcance que cabe dar al artículo 29 de la Ley de Prensa y el rigor con que puede y debe ser aplicado».

L'advocat de l'Estat, en la seva oposició a la demanda, va dir que «la tesis de la Administración aparece ajustada a derecho y no descubre vicio que determine su revisión». Afortunadament, el Tribunal Suprem va ser d'un altre parer. I, sense moure's del terreny purament administratiu en què s'havia desenvolupat tot el procés, va dictar la sentència següent:

«Estimando la pretensión de la entidad PRESENCIA, SA frente a la resolución del MIT de 13 de julio de 1971 y al

acuerdo del Consejo de Ministros de 5 de noviembre del mismo año, debemos anular y dejar sin efecto ambas decisiones, por ser contrarias a derecho».

Els polítics entestats a suprimir PRESENCIA del mapa havien caigut en el seu propi parany i el tret els havia sortit per la culata. La fórmula peronista de la canonada en mal estat no els havia servit per a res, perquè fins i tot en plena dictadura funcionava una certa divisió de poders i el Tribunal Suprem mantenia la seva independència, sobretot quan no es tractava de qüestions polítiques. I com que aquí, justament, les qüestions polítiques s'havien amagat, es feia evident que les administratives invocades eren irrelevants per a l'efecte pretès, tal com raonava la sentència del Suprem:

Considerando: Que como consecuencia de todo lo expuesto, como la medida canceladora de la inscripción es, por sus efectos, la de mayor gravedad, ello quiere decir que por la

Acta de Liquidación de Cuotas del Régimen G. de la S. Social y de Primas de Accidentes de Trabajo y L. Profesionales

EMPRESA I MINISTERIO DE TRABAJO INSPECCION PROVINCIAL DE TRABAJO DE Girona N: 66

Empresa PRESENCIA S.A. Fecha 15-III-71

Actividad Domicilio Anselmo Clavé, 10 Localidad Girona

M.º inscripción a la Seg. Social Mutualidad Laboral. Artes Gráficas

El Inspector que suscribe comunica a la Empresa que en el plazo de TREINTA DIAS HABILES CONTINUOS DE LA NOTIFICACION y cumpliendo los preceptos de las Leyes C. 1 y C. 2, debidamente cumplimentados, debe ingresar en el Instituto Nacional de Previsión el importe de esta liquidación. Se hace expresa advertencia de que EN EL PLAZO DE CINCO DIAS DE LA NOTIFICACION puede impugnarse esta Acta ante el Ilmo. Sr. Delegado de Trabajo, mediante escrito duplicado, acompañado de la documentación que pruebe las alegaciones (Decreto 571/68 de 21 de marzo B. O. E. del 30. 1. 1969).

CIRCUNSTANCIAS QUE MOTIVAN EL ACTA

Falta de afiliación, presentación parte de alta y cotización por:

Narciso Aragó Massó, director tarifa 1ª
Manuel Bonmati Romaguera, redactor-jefe, tarifa, 1ª
Pedro Mandreny Caballé, redactor-jefe, tarifa 1ª

DEPOSICIONES INFRINGIDAS arts. 3, 11, 17, 25 y 34 de O. 28-XII-66

PERIODO 30 a 31 enero 1971

PERSONAS INCLUIDAS TODAS LAS CONTINGENCIAS	NUMERO	BASE DE COTIZACION	%	CUOTAS
EXCEPTO CONTINGENCIAS 1 y 2	3	1.320 X	50,38	462
CUOTA MEDICAL	3	1.320	1,80	24
FORMACION PROFESIONAL	3	1.320	0,88	11
IMPORTE DE LAS CUOTAS				497
20% RESERVA POR MORSA				99
				496

ACCIDENTES Y ENFERMEDADES PROFESIONALES (1) Fondo Garantía

PRESTARIOS	NUMERO DE TRABAJADORES	SALARIOS ADECUADOS	DECLARADOS	DECRETADOS	TIPO DE PRIMA %	IMPORTE DE LAS PRIMAS			
					I. I. I.	I. P. M.			
2	487	3	1.320	—	1.320	0,6	0,4	8	5
Sumas						8	5		

(1) Empresas de Actividad Profesional, Mutualidad Laboral o Fondo de Garantía. Subscripción de Enfermedades Profesionales. Total de primas. 20% Recargo por Morosa. 0,25% Recargo por Riesgos Catastróficos sobre I. P. M.

IMPORTE TOTAL DE LA LIQUIDACION 200 QUINIENTAS DOCE Ptas.

El Inspector, EL INSPECTOR, Firmado: [Firma]

Acta de la Inspecció de Treball que va desencadenar les accions oficials contra PRESENCIA. A baix, Victorino Anguera (al centre), governador civil de Girona a l'època del tancament de la revista

ELS ÚLTIMS AUXILIS

propia mecánica de la relación de causalidad, cuando, como en este caso ocurre, las irregularidades son más de forma que de fondo, o son irregularidades con incidencia directa e inmediata en ámbito administrativo distinto (en trabajo) al correspondiente a la materia de que se trata aquí; en definitiva, cuando se trata de inexactitudes accidentales, por pura aplicación del principio de proporcionalidad, las consecuencias de las mismas no deben ser tan drásticas como las decretadas en el acuerdo recurrido, y por cuyo motivo debe ser anulado.

Aquesta sentència va ser saludada per la premsa del moment com una veritable conquesta per al món periodístic en general. Félix Santos, director de *Cuadernos para el diálogo*, la va comentar en la seva revista en aquests termes:

«Esta sentencia del Tribunal Supremo es una de las resoluciones judiciales sobre la materia de mayor trascendencia desde que se promulgó la Ley de Prensa. Es el primer fallo favorable a una empresa periodística tras las numerosas cancelaciones de publicaciones que se han venido sucediendo y, en ocasiones, por motivos bien fútiles (...). La sentencia que comentamos hace una interpretación restrictiva de la facultad cancelatoria que la ley pone en manos de la Administración (...). Esta es una interpretación progresiva y que abre un portillo a la esperanza de las publicaciones canceladas y que todavía tienen pendiente de fallo su recurso».

MORTA I RESSUSCITADA

Finalment, el dia 20 d'abril de 1974, **PRESENCIA** tornava a sortir al carrer. Des del número anterior havien transcorregut –com en una condemna– dos anys, nou mesos i uns dies. La revista recomençava el seu camí agraïda per la fidelitat dels que li havien fet costat i empesa per la generositat dels que s'havien afegit al projecte quan era més incerta l'aventura i més arriscada l'esperança. Els principals responsables del setmanari vam tenir el valor de demanar audiència al governador civil, Victorino Anguera, i de lliurar-li, impàvids, el primer número de la nova etapa. Ell ens va rebre i el va rebre amb l'obligada cortesia pròpia del càrrec, i ni nosaltres ni ell no vam fer cap al·lusió a les qüestions de fons que ens havien enfrontat tan greument. La ficció del simple incident administratiu –la canonada en mal estat– es va mantenir, així, fins al final.

Narcís-Jordi Aragó és periodista.

Paral·lelament als intents de salvar **PRESENCIA** per la via administrativa, des del primer anunci de cancel·lació fins a la seva consumació, se'n van fer d'altres a través de canals diversos per mirar de trobar vies de solució alternatives. Van ser gestions que aleshores no van transcendir i que no van arribar a bon terme perquè la cancel·lació es va precipitar mentre tot just s'encetaven.

Una primera gestió infructuosa la van fer Narcís-Jordi Aragó i Modest Prats prop de Jordi Pujol, al qual van visitar, de nit, en el seu despatx de Banca Catalana. S'intentava accedir, a través d'ell, a Laureano López Rodó, que s'intuïa com un possible valedor prop de les altes instàncies del govern.

Simultàniament, diversos representants de la revista, acompanyats de Santiago Sobrequés, van visitar Joan Hortalà en el seu despatx de degà de la Facultat d'Econòmiques de la Universitat de Barcelona. Es tractava de gestionar a través d'ell una entrevista amb Fabià Estapé, comissari del Plan de Desarrollo i aspirant a candidat a procurador en Cortes per Girona. L'únic document escrit que es conserva d'aquest afer és una carta d'Ernest Lluch, el qual, assabentat del propòsit de visitar Estapé, donava a Narcís-Jordi Aragó valuoses pistes sobre la millor manera d'obtenir bon fruit de la trobada. La carta, datada a Maià de Montcal, és del 15 de juliol de 1971, però la cancel·lació havia estat decretada a Madrid dos dies abans, i ja no hi va haver res a fer.

Una gestió *in extremis* d'aquest període va ser la visita que van fer al director general de Premsa del ministeri, Alejandro Fernández Sordo, tres representants de l'empresa **PRESENCIA**, S.A.: Joan Vidal i Gayolà, conseller delegat; Lluís Pla Masmiqel i Pius Pujades. Joan Vidal va explicar en una ocasió les vicissituds de l'entrevista:

«Era el dia que enterraven Muñoz Grandes, i quan anàvem cap al ministeri ens vam creuar amb Franco i tot el seu seguici, que anava als funerals. Això ja ens va semblar un mal auguri. Uns minuts més tard ens va rebre el director general, Fernández Sordo, un home alt, gros, calb, un franquista de dalt a baix. La nostra estratègia era donar la imatge d'empresa i li vam dir que representàvem el consell d'administració, però ell va ser taxatiu: «No me vengan ustedes con cuentos, porque si me dan su carnet de identidad les digo inmediatamente con qué pseudónimo escriben. Ustedes son la fábrica de reaccionarios más grande que hay en el país. La apertura política la tiene que hacer el Gobierno y no la prensa. Ustedes van más allá de lo aconsejable y lo único que consiguen es que todo el mundo se nos queje diciendo que no se puede tolerar la apertura».

Es va aixecar i ens va dir: «Señores, yo ya tengo los tanques en la playa». Aquell individu era un autèntic sainet i vam sortir del despatx amb el cul ben estret, conscients que ens havíem posat a la boca del llop per haver dit que fariem de «caputxeta vermella».

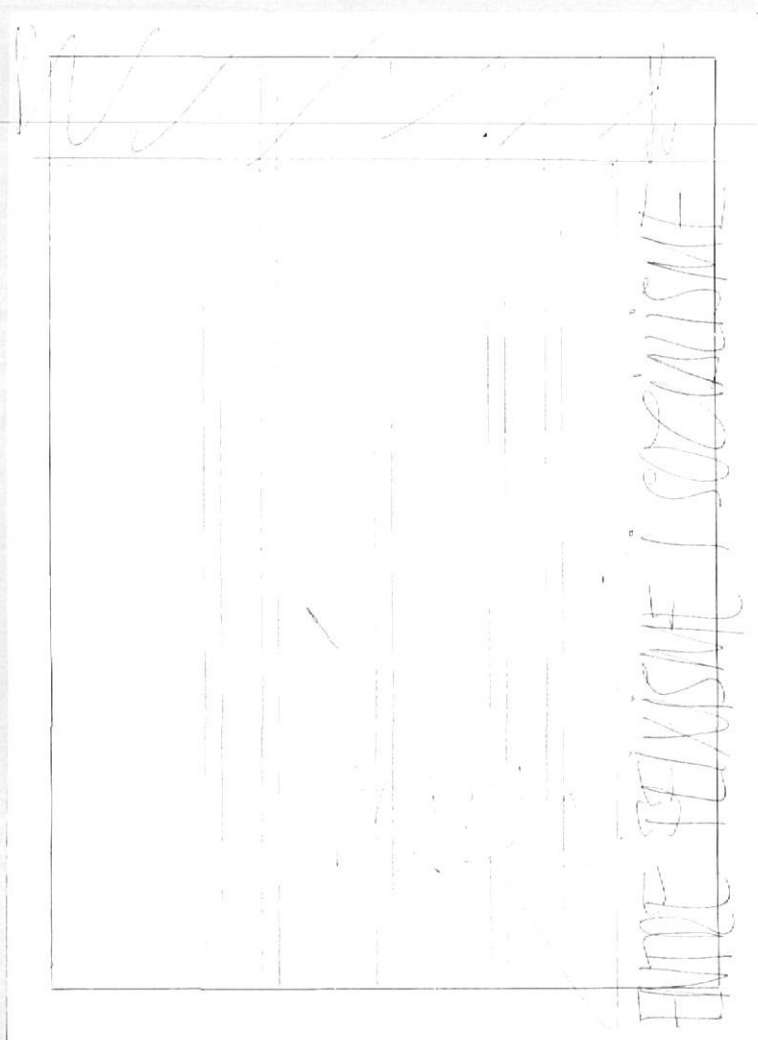
A dalt, Fabià Estapé.

A baix, Alejandro Fernández Sordo, director general de Premsa l'any 1971.

EL NÚMERO INÈDIT

Quan es va produir la cancel·lació de **PRESENCIA**, hi havia un número a la impremta –el 315– en ple procés d'edició. Quan finalment el número va aparèixer, amb quasi tres anys de retard, el contingut era completament diferent. Però els materials d'aquell número inèdit –maqueta, originals, galerades, fotografies– s'han conservat fins avui, dins un sobre que la impremta va retornar a la redacció. Gràcies a això podem refer-ne el sumari:

<i>Portada</i>	Pàgina
Itàlia: l'actriu Carla Gravina.....	1
<i>Editorials</i>	
Girona entre «Mundo» i «Momento».....	3
Per un periodisme independent.....	3
<i>La pell de brau</i>	
Fer-la petar (Pius Pujades).....	4
Textual (Narcís).....	4
Objecció als objectors - Inspeccions coordinades (Undaris).....	5
<i>El món</i>	
Marruecos: hasta la próxima (J. Samit).....	7
Montmartre i el turisme (Pep Vila).....	8
<i>Dossier</i>	
Itàlia, entre el feixisme i la renovació socialista.....	9
De Reggio Calabria a l'Aquila passant per Roma.....	10
<i>Xauxa</i>	
Preferències i oblits (M. Serrahima).....	12
El "Nacional" i la corda fluixa (Josep Clara).....	13
Memorial de greuges (Xavier Romeu).....	14
<i>Enquesta</i>	
El Llibre Català.....	16
<i>Números</i>	
Zonas azules (Tàcito).....	17
<i>Cinema</i>	
Una mostra de cinema independent (Jaume Genover).....	18
<i>D'un temps, d'un país</i>	
L'edifici Athenea no s'ha pogut salvar.....	19
<i>El lector</i>	20

Maqueta de la portada del número 315, que havia d'aparèixer el 24 de juliol de 1971. A la dreta, la portada que els lectors no van poder veure mai.

En el sobre que guardava els materials del número interromput, Jaume Curbet i Boj, l'impressor que havia viscut intensament l'accidentada peripècia del setmanari, va escriure-hi unes ratlles autògrafes plenes d'emoció, com el més expressiu dels epitafis:

«**PRESENCIA** ha mort!

Tu, que vas venir al món quasi com vénen els fills que no s'esperen;
tu, que vas ser condemnada i pronosticada a morir jove;
tu, que vas fer sofrir els teus «pares» i «tutors»;
rebel entre les rebels, valenta entre les valentes,
sincera entre les més, has mort?

No, perquè aquest últim alè de la teva vida
perdurarà aquí com a mostra perenne i viva
de la teva presència entre nosaltres
i sols una llàgrima humil, sincera i soliuà –la nostra–
volem que t'acompanyi en homenatge
d'agraïment vers tu, estimada **PRESENCIA**
que vas fer-nos estimar la nostra llengua
a través de quantes i quantes penes...

Adéu **PRESENCIA**? No! Visca **PRESENCIA**! **PRESENCIA** a reveure!
Manuel Bonmatí, Carme Alcalde, Maria Rosa Prats,
Narcís-Jordi Aragó i, per què no, tu, ignorat Damià,
moltes gràcies per la vostra confiança».